

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 25. května 2023¹

Věc C-10/22

**Liberi editori e autori (LEA)
proti
Jamendo SA**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie)]

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2014/26/EU – Kolektivní správa autorského práva a práv s ním souvisejících – Organizace kolektivní správy – Nezávislí správci práv – Přístup k činnosti správy autorských práv – Směrnice 2000/31/ES – Služby informační společnosti – Článek 3 – Volný pohyb služeb informační společnosti – Směrnice 2006/123/ES – Článek 16 – Volný pohyb služeb – Článek 17 – Výjimky – Článek 56 SFEU“

Úvod

1. Zrod kolektivní správy autorských práv sahá až do XVIII. století, kdy z podnětu Pierra-Augustina Carona de Beaumarchaise, autora divadelních her rozhořčeného praktikami Comédie française, považovanými za zneužívající, vzniklo uskupení divadelních spisovatelů a poté Société des auteurs et compositeurs dramatiques (Společnost dramatických autorů a skladatelů). V Itálii to bylo roku 1882, kdy byla osobnostmi jako Giuseppe Verdi, Giosuè Carducci a Edmondo De Amicis založena Società Italiana degli Autori, nyní Società Italiana degli Autori ed editori (dále jen „SIAE“), která je činná dodnes.

2. Smyslem existence kolektivní správy autorských práv není jen obhajoba zájmů nositelů práv vůči uživatelům děl, o to účinnější, že je kolektivní². Mnohost způsobů šíření děl a činitelů, kteří se na nich podílejí, posílená internacionalizací kultury, a tedy užitím děl, má totiž často za následek, že individuální správa práv ze strany autorů je neúčinná, ne-li nemožná. Pouze organizace zastupující vícero autorů, s vhodnou správní strukturou, může účinně a hospodářsky životaschopně vydávat různým uživatelům oprávnění k užití děl, vybírat a rozdělovat mezi nositele odměnu, která jim náleží, a také kontrolovat, zda uživatelé dodržují podmínky pro užití děl, včetně postihování porušení.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – „Uživatelé“ zde rozumím osoby a entity, které užijí díla, aby je zpřístupnily veřejnosti. Je tedy třeba rozlišit tyto uživatele od příslušníků veřejnosti, které lze kvalifikovat jako „koncové uživatele“.

3. Z kolektivní správy však nemají prospěch pouze nositelé práv. Prospěch z ní mají i uživatelé, neboť za účelem získání oprávnění k užití více děl mají možnost obrátit se na jedinou organizaci, aniž by museli vyhledávat různé nositele autorských práv a uzavírat s nimi individuální smlouvy.

4. Tato potřeba účinnosti, a to jak na straně nositelů práv, tak na straně uživatelů vedla k monopolnímu postavení organizací kolektivní správy v jejich příslušných zemích. Tento monopol může mít povahu právní, jako tomu bylo ještě nedávno v Itálii v případě SIAE, nebo povahu faktickou, pokud vedle sebe existuje několik organizací kolektivní správy, přičemž se však každá z těchto organizací specializuje v závislosti na kategoriích děl nebo práv, které spravuje, takže v oblasti, ve které je činná, má monopol. Na mezinárodní úrovni, pokud každá organizace kolektivní správy vydává v souladu se zásadou teritoriality autorského práva oprávnění k užití pro své vlastní území, je díky síti dohod o vzájemném zastoupení s to nabízet oprávnění k dílům náležejícím do repertoáru organizací jiných zemí, tj. v praxi z celého světa.

5. Takový systém má samozřejmě významné výhody. Z pohledu uživatelů umožňuje zaprvé za úhradu jediného, často paušálního poplatku přístup prakticky ke všem dílům určité dané kategorie přítomných na trhu a užití těchto děl bez obavy z toho, že se případně dopustí porušení autorských práv. Tento systém umožňuje zadruhé méně známým umělcům a dílům s omezenějším publikem, zejména z kulturních a jazykových důvodů, koexistovat na trhu rovnocenně s umělci, kteří jsou u veřejnosti oblíbenější, aniž by si uživatelé z repertoárů vybírali pouze ta nejoblíbenější, a tedy díla nesoucí nejvyšší výnos. Systém územních oprávnění a dohod o zastoupení umožňuje zatřetí organizacím, které spravují „menší“ repertoáry, vybírat část příjmů z užití děl s mezinárodní pověstí na svém území, bez čehož by správa jejich vlastního repertoáru nemusela být z důvodu vysokých fixních nákladů, které s sebou taková správa nese, výnosná. Konečně a začtvrté, na základě zásady teritoriality jsou rovněž organizovány kontrola užití děl a postihování padělání, což tuto kontrolu značně usnadňuje a umožňuje omezit její náklady.

6. Tento na monopolu a teritorialitě založený systém kolektivní správy však musí čelit dvěma hlavními výzvám, z nichž první je povahy právní a druhá povahy faktické.

7. Zaprvé v unijním právu vyvolává takový systém otázky jak z hlediska práva hospodářské soutěže, tak z hlediska svobod vnitřního trhu. Rozhodnutí unijních soudů sice umožnila nastolit v těchto dvou oblastech určitou rovnováhu³, neumožnila však rozptýlit všechny pochybnosti o slučitelnosti monopolního postavení organizací kolektivní správy s unijním právem.

8. Zadruhé oblast umělecké tvorby a šíření děl výrazně změnil vznik digitálních technologií a internetu. Napříště již není pro tvorbu a šíření literárních, hudebních či audiovizuálních děl nutná podpora nakladatelství nebo studia. Šíření prostřednictvím internetu je pro řadu autorů do značné míry dostačující, což zjednodušuje i správu jejich práv a činí výkon této správy mnohem realističtější. Stále větší počet jednotlivých uživatelů děl nemá souběžně prostředky ani potřebu získat přístup ke všem repertoárům organizací kolektivní správy. Na pomezí mezi touto nabídkou a touto poptávkou se zrodili nezávislí správci práv, mající ryze obchodní povahu a často působící prostřednictvím internetu, jejichž právní postavení a vztahy s organizacemi kolektivní správy jsou stále ještě zdrojem konfliktů, a to přesto, že tyto správce práv unijní normotvůrce výslovně uznal.

9. Za těchto okolností bude Soudní dvůr vyzván, aby odpověděl na předběžnou otázku, která byla v projednávané věci položena.

³ – Viz zejména rozsudky ze dne 12. dubna 2013, CISAC v. Komise (T-442/08, EU:T:2013:188) a ze dne 27. února 2014, OSA (C-351/12, dále jen „rozsudek OSA“, EU:C:2014:110).

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2000/31/ES

10. Článek 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu⁴ vymezuje služby informační společnosti jako „služby ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 98/34/ES⁵ ve znění směrnice 98/48/ES“.

11. Směrnice 98/34 byla zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti⁶. Článek 1 odst. 2 směrnice 98/34 byl nahrazen čl. 1 písm. b) směrnice 2015/1535, který zní takto:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

b) ‚službou‘ jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

Pro účely této definice se rozumí:

- i) ‚službou poskytovanou na dálku‘ služba poskytovaná bez současné přítomnosti stran;
- ii) ‚službou poskytovanou elektronicky‘ služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování (včetně digitální komprese) a uchování dat a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky;
- iii) ‚službou poskytovanou na individuální žádost příjemce služeb‘ služba poskytovaná přenosem dat na individuální žádost.

[...]“

12. Článek 3 směrnice 2000/31, nadepsaný „Vnitřní trh“, stanoví:

„1. Každý členský stát dbá, aby služby informační společnosti poskytované poskytovatelem usazeným na jeho území dodržovaly platné vnitrostátní předpisy z příslušné koordinované oblasti.

2. Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.

⁴ – Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399.

⁵ – Směrnice Evropského Parlamentu a Rady ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337).

⁶ – Úř. věst. 2015, L 241, s. 1.

3. Odstavce 1 a 2 se neuplatní v oblastech uvedených v příloze.

4. Členské státy mohou pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylovající se od odstavce 2, jsou-li splněny níže uvedené podmínky:

a) opatření jsou:

i) nezbytná z jednoho z níže uvedených důvodů:

- veřejný pořádek, zejména předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání v trestní oblasti, zejména ochrana mladistvých a boj proti podněcování k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, víry nebo národnosti a proti útokům na lidskou důstojnost,
- ochrana veřejného zdraví,
- veřejná bezpečnost včetně ochrany vnitrostátní bezpečnosti a obrany,
- ochrana spotřebitelů včetně investorů;

ii) přijata vůči určité službě informační společnosti, která poškozují cíle uvedené v bodu i) nebo která představuje závažné a podstatné ohrožení těchto cílů;

iii) úměrná těmto cílům;

[...]“

13. Na základě přílohy směrnice 2000/31 platí, že:

„Oblasti podle čl. 3 odst. 3, na něž se nevztahuje čl. 3 odst. 1 a 2:

- autorské právo, práva příbuzná právu autorskému [...]

[...]“

Směrnice 2006/123/ES

14. Článek 1 odst. 1 až 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu⁷ stanoví:

„1. Tato směrnice stanoví obecná ustanovení k usnadnění výkonu svobody usazování pro poskytovatele služeb a volného pohybu služeb při zachování vysoké kvality služeb.

2. Tato směrnice se nezabývá liberalizací služeb obecného hospodářského zájmu vyhrazených pro veřejné nebo soukromé subjekty ani privatizací veřejných subjektů poskytujících služby.

3. Tato směrnice se nezabývá zrušením monopolů na poskytování služeb [...]“

⁷ – Úř. věst. 2006, L 376, s. 36.

15. Na základě čl. 3 odst. 1 této směrnice platí, že:

„V případě rozporu ustanovení této směrnice s ustanoveními jiných předpisů Společenství, které upravují zvláštní aspekty přístupu k činnosti poskytování služeb nebo jejího výkonu v konkrétních odvětvích nebo pro konkrétní profese, mají tato ustanovení jiných předpisů Společenství přednost a použijí se na dotyčná konkrétní odvětví nebo profese. [...]“

16. Podle čl. 4 bodů 1, 5 a 7 uvedené směrnice platí, že:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

1) ‚službou‘ jakákoli samostatná výdělečná činnost poskytovaná zpravidla za úplatu ve smyslu článku 50 Smlouvy;

[...]

5) ‚usazením‘ skutečné provozování výdělečné činnosti podle článku 43 Smlouvy poskytovatelem po neurčitou dobu a prostřednictvím stálé infrastruktury, v níž je činnost poskytování služby skutečně vykonávána;

[...]

7) ‚požadavkem‘ jakákoli povinnost, zákaz, podmínka nebo omezení vyplývající z právních a správních předpisů členských států [...]“

17. Článek 16 odst. 1 a 2 směrnice 2006/123 stanoví:

„1. Členské státy respektují právo poskytovatelů poskytovat služby v jiném členském státě, než je stát, v němž jsou usazeni.

Členský stát, v němž je služba poskytována, zajistí volný přístup k činnosti poskytování služeb a volný výkon této činnosti na svém území.

Členské státy nesmějí podmiňovat přístup k činnosti poskytování služeb nebo její výkon na svém území žádnými požadavky, které nedodržují tyto zásady:

a) nepřijatelnost diskriminace: požadavky nesmějí být přímo nebo nepřímo diskriminační na základě státní příslušnosti nebo v případě právnických osob na základě členského státu, v němž jsou usazeny;

b) nezbytnost: požadavky musejí být opodstatněny důvody veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného zdraví nebo ochrany životního prostředí;

c) přiměřenost: požadavky musejí být vhodné pro dosažení sledovaného cíle a nesmějí překračovat rámec toho, co je pro dosažení daného cíle nezbytné.

2. Členské státy nesmějí omezovat volný pohyb služeb v případě poskytovatele usazeného v jiném členském státě stanovením kteréhokoliv z těchto požadavků:

[...]

d) použití zvláštních smluvních ujednání mezi poskytovatelem a příjemcem, která brání či omezují poskytování služeb osobami samostatně výdělečně činnými;

[...]

18. Konečně na základě čl. 17 bodu 11 této směrnice platí, že:

„Článek 16 se nepoužije:

[...]

11) na autorská práva, příbuzná ochranná práva [...]

Směrnice 2014/26/EU

19. Podle čl. 3 písm. a) a b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu⁸ platí, že:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

a) ‚organizací kolektivní správy‘ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související k prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem, a která splňuje alespoň jedno z těchto kritérií:

i) je vlastněna nebo ovládána svými členy;

ii) je svou podstatou neziskovou organizací;

b) ‚nezávislým správcem práv‘ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související ke prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem a která:

i) není přímo či nepřímo, v celém rozsahu ani zčásti, vlastněna ani ovládána nositeli práv a

ii) je svou podstatou ziskovou organizací;“

20. Článek 5 odst. 2, 4 a 6 této směrnice stanoví:

„2. Nositelé práv mají právo zmocnit organizaci kolektivní správy podle své volby ke správě práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany dle své volby pro území podle svého výběru, bez ohledu na členský stát, jehož je organizace kolektivní správy či nositel práv státním příslušníkem, v němž má bydliště nebo místo usazení. Pokud správa takových práv spadá do rozsahu působnosti dané organizace kolektivní správy a pokud nemá tato organizace kolektivní správy objektivní důvody k odmítnutí správy práv, je povinna tato práva, kategorie práv nebo druhy děl a jiné předměty ochrany spravovat.

⁸ – Úř. věst. 2014, L 84, s. 72.

[...]

4. Nositelé práv mají právo v přiměřené výpovědní lhůtě nepřesahující šest měsíců ukončit zmocnění ke správě práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, které udělili organizaci kolektivní správy, nebo organizaci kolektivní správy odejmout jakékoli z těchto práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, jak jsou vymezeny podle odstavce 2, pro území podle svého výběru [...]

[...]

6. Organizace kolektivní správy nesmí omezovat výkon práv uvedených v odstavcích 4 a 5 tím, že bude požadovat za podmínku k výkonu práv, aby byla správa práv nebo kategorií práv nebo druhů děl a jiného předmětu ochrany, na které se vztahuje ukončení nebo odnětí, svěřena jiné organizaci kolektivní správy.“

Italské právo

21. Článek 180 legge n. 633 – Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (zákon č. 633 o ochraně autorského práva a práv souvisejících s jeho výkonem) ze dne 22. dubna 1941⁹, ve znění decreto legge n. 148 recante „Disposizioni urgenti in materia finanziaria e per esigenze indifferibili“ (nařízení s mocí zákona č. 148 o naléhavých ustanoveních v oblasti financí a neodkladných požadavků), ze dne 16. října 2017¹⁰ (dále jen „zákon o ochraně autorského práva“) stanoví:

„Zprostředkovatelská činnost vykonávaná přímo či nepřímo v jakékoli formě zásahu, zprostředkování, zmocnění, zastupování a také postoupení pro výkon práv na zastupování, provozování, hraní, vysílání, včetně sdělování veřejnosti pomocí družice, a mechanické a kinematografické rozmnožování chráněných děl, je vyhrazena výlučně [SIAE] a ostatním organizacím kolektivní správy uvedeným v [decreto legislativo n. 35 – Attuazione della direttiva 2014/26/UE sulla gestione collettiva dei diritti d'autore e dei diritti connessi e sulla concessione di licenze multiterritoriali per i diritti su opere musicali per l'uso online nel mercato interno (legislativní nařízení č. 35, kterým se provádí směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu) ze dne 15. března 2017¹¹ (dále jen „legislativní nařízení č. 35/2017“)].

Tato činnost se vykonává za účelem:

- 1) udělování licencí a oprávnění k užití chráněných děl na účet a v zájmu oprávněných nositelů práv;
- 2) výběru příjmů plynoucích z těchto licencí a povolení;
- 3) rozdělení těchto příjmů mezi oprávněné nositele práv.

[...]

⁹ – GURI č. 166 ze dne 16. července 1941.

¹⁰ – GURI č. 242 ze dne 16. října 2017.

¹¹ – GURI č. 72, ze dne 27. března 2017.

Touto výlučností pravomocí není dotčeno právo autora, jeho nástupců nebo oprávněných nositelů práv vykonávat práva uznaná tímto zákonem přímo.

[...]

22. Podle čl. 4 odst. 2 legislativního nařízení č. 35/2017 platí, že:

„Nositelé práv mohou organizaci kolektivní správy nebo nezávislému správci práv podle vlastního výběru svěřit správu svých práv, odpovídajících kategorií nebo druhů děl a jiných chráněných předmětů pro území, která uvedou, bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení organizace kolektivní správy, nezávislého správce práv nebo nositele práv, aniž jsou dotčena ustanovení článku 180 [zákonu o ochraně autorského práva], pokud jde o činnost zprostředkování autorských práv.“

Skutkové okolnosti v původním řízení, řízení a předběžná otázka

23. Liberi editori e autori (dále jen „LEA“) je organizace kolektivní správy, která se řídí italským právem a je oprávněna zprostředkovávat autorská práva v Itálii¹².

24. Jamendo SA je společnost založená podle lucemburského práva. Její činnost zahrnuje dvě složky. Pod názvem Jamendo Music zaprvé na svých internetových stránkách sděluje veřejnosti hudební díla, která umělci na těchto stránkách zveřejnili pod tzv. licencemi „Creative Commons“¹³. Pod názvem Jamendo Licensing zadruhé spravuje autorská práva k hudebním dílům, která jí za tímto účelem svěřili umělci, s tím, že vydává povolení pouze pro dva způsoby užití, a sice pro hudbu na pozadí v obchodech a jiných zařízeních přístupných veřejnosti a pro hudbu na pozadí audiovizuálních děl, a to zejména těch, která jsou následně šířena na internetu. V rámci této druhé složky své činnosti se tedy společnost Jamendo jeví jako nezávislý správce práv ve smyslu čl. 3 písm. b) směrnice 2014/26. Tato činnost pokrývá zejména italské území. Právě tato druhá složka je předmětem sporu v původním řízení a projednávané věci. Podle informací poskytnutých společností Jamendo probíhá její činnost správce, a to jak pokud jde o vkládání práv umělci, tak o vydávání povolení k užití, zcela on-line a děje se prostřednictvím jejích internetových stránek. Smlouvy uzavírané společností Jamendo s umělci kromě toho obsahují požadavek, aby byli umělci nezávislí, tj. zejména, aby nebyli přidružení k žádné organizaci kolektivní správy ani s ní nebyli spojeni způsobem, který by jim bránil využívat celosvětově služby správy společnosti Jamendo.

25. LEA podala k Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie) proti společnosti Jamendo žalobu na zdržení se jednání, která směřuje k tomu, aby bylo společnosti Jamendo uloženo ukončit činnost zprostředkování v oblasti autorského práva v Itálii. Na podporu tohoto návrhu se LEA dovolává skutečnosti, že společnost Jamendo vykonává tuto činnost v Itálii protiprávně, a to zaprvé proto, že není zapsána na seznamu organizací oprávněných zprostředkovávat autorská práva v Itálii, zadruhé proto, že nesplňuje zvláštní požadavky stanovené legislativním nařízením č. 35/2017, a zatřetí proto, že v rozporu s článkem 8 uvedeného legislativního nařízení neinformovala před zahájením své činnosti Ministero delle comunicazioni (ministerstvo telekomunikací, Itálie).

¹² – Ke zvláštní úloze této organizace viz bod 31 tohoto stanoviska.

¹³ – Jde tedy o otázku individuální správy práv ze strany autorů a úloha společnosti Jamendo jde zde úlohou uživatele, který díla šíří.

26. U předkládajícího soudu společnost Jamendo tvrdí, že směrnice 2014/26 byla do italského práva provedena nesprávně, s tím, že uvádí, že italský zákonodárce opomněl nezávislým správcům práv založit práva stanovená touto směrnicí. V tomto ohledu společnost Jamendo uvádí, že na základě článku 180 zákona o ochraně autorského práva mohou zprostředkovatelskou činnost v Itálii vykonávat pouze SIAE a ostatní organizace kolektivní správy uvedené v zákoně, v důsledku čehož je nezávislým správcům práv zakázáno působit v oblasti zprostředkování autorských práv a jsou nuceni uzavírat dohody o zastoupení se SIAE nebo s jinými oprávněnými organizacemi kolektivní správy.

27. Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě) v podstatě sdílí výklad italského práva, který předkládají účastníci původního řízení. Za těchto podmínek se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba směrnicí [2014/26] vykládat v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, které přístup na trh zprostředkování autorských práv nebo každopádně udělování licencí uživatelům vyhražují pouze subjektům, které lze podle definice téže směrnice kvalifikovat jako organizace kolektivní správy, přičemž vylučují subjekty, které lze kvalifikovat jako nezávislé správce práv založené v tomto členském státě, nebo v jiných členských státech?“

28. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce došla Soudnímu dvoru dne 5. ledna 2022. Písemná vyjádření předložili účastníci původního řízení, Evropská komise a rakouská vláda. Na jednání konaném dne 9. února 2023 byli zastoupeni totiž účastníci řízení a dále italská vláda.

Analýza

29. Hmotněprávní analýze projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce musí předcházet určitá vyjasnění týkající se její přípustnosti. Kromě toho je podle všeho nezbytné upřesnit použitelná ustanovení unijního práva i působnost položené otázky.

K přípustnosti

30. U Soudního dvora podporují účastníci původního řízení postoje, které konvergují a které v podstatě směřují ke konstatování, že vyhrazení zprostředkování v oblasti autorského práva pouze organizacím kolektivní správy s vyloučením nezávislých správců práv, jak je zakotveno v italském právu, je neslučitelné s unijním právem. Bylo by tedy možné klást si otázku reálnosti sporu v původním řízení a nezbytnosti výkladu unijního práva, jak ho předkládající soud požaduje. Tato otázka byla na jednání ostatně výslovně položena italskou vládou, která se, aby zpochybnila přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, dovolávala toho, že tento spor má fiktivní a umělou povahu. Myslím však, že vyjasnění zvláštní situace LEA a její úlohy na italském trhu umožní tyto pochybnosti rozptýlit.

31. Podobný spor totiž již vznikl mezi SIAE a společností Soundreef Ltd, nezávislým správcem práv usazeným ve Spojeném království, který chtěl působit v Itálii. V rámci tohoto sporu se týž vnitrostátní soud, jako je soud v projednávané věci, obrátil na Soudní dvůr s podobnou předběžnou otázkou. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce však vzal po uzavření dohody mezi účastníky řízení zpět¹⁴. Na základě této dohody byla organizace kolektivní správy založená podle italského práva, a to LEA, pověřena zastupováním společnosti Soundreef pro italské území.

¹⁴ – Usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 16. července 2019, S.I.A.E. (C-781/18, nezveřejněno, EU:C:2019:656).

32. V písemném vyjádření LEA vysvětluje, že jako nezisková organizace kolektivní správy není s to dostatečně zajistit svůj hospodářský rozvoj a čelit konkurenci ze strany správců práv, jako je společnost Jamendo, tedy konkurenci, která je za současného stavu italského práva nekalá. Má tedy legitimní zájem na dosažení zákazu činnosti společnosti Jamendo. LEA má jako zástupce společnosti Soundreef souběžně zájem i na tom, aby výklad unijního práva podaný Soudním dvorem vedl k liberalizaci italského právního rámce. V tomto bodě má tedy stejné zájmy jako společnost Jamendo.

33. Okolnost, že se účastníci původního řízení shodují na výkladu unijního práva, tedy podle mého názoru nemůže ovlivnit realitu sporu v původním řízení a následně přípustnost projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce¹⁵.

K použitelným ustanovením unijního práva a k působnosti předběžné otázky

34. Předkládající soud pokládá předběžnou otázku na základě směrnice 2014/26. Jak však prokáží níže, tato směrnice podle všeho neumožňuje problém, s nímž je tento soud konfrontován, sama o sobě vyřešit. Podle mého názoru je tedy nevyhnutelné analyzovat jiná ustanovení unijního práva, aby mohla být tomuto soudu k vyřešení sporu v původním řízení poskytnuta užitečná odpověď¹⁶.

Směrnice 2014/26

35. Pohled do bodů odůvodnění směrnice 2014/26 může vyvolat dojem, že tento předpis zavádí obecnou liberalizaci kolektivní správy autorských práv v Unii, a to i ve prospěch nezávislých správců práv. Jde zejména o body 4¹⁷, 8¹⁸ a 15¹⁹ odůvodnění. S ohledem na normativní část uvedené směrnice však byla tato ambice, jde-li o nezávislé správce práv, podle všeho naplněna pouze částečně, pokud vůbec.

36. Je totiž pravda, že článek 5 směrnice 2014/26 dává nositelům práv širokou možnost volby, pokud jde o organizaci kolektivní správy, které hodlají svěřit správu svých práv, a nestanoví žádné omezení, pokud jde o místo bydliště nebo usazení jak nositele práv, tak dotčené organizace. Organizace kolektivní správy nesmějí bez platného důvodu odmítnout správu práv, včetně práv nositelů práv, kteří mají bydliště nebo jsou usazeni na území jiných členských států.

37. Směrnice 2014/26 naopak neobsahuje žádné pravidlo, ani pokud jde o přístup organizací kolektivní správy k jejich činnosti, ani pokud jde o území, pro která mohou tyto organizace vydávat povolení k užití. Tato směrnice tedy nebrání vnitrostátním právním normám členských států, které omezují jak přístup těchto organizací k činnosti správy, tak územní rozsah povolení

¹⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2005, Mangold (C-144/04, EU:C:2005:709, bod 38). Řešení zvolené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 11. března 1980, Foglia (104/79, EU:C:1980:73, body 10 až 13), jehož se při jednání dovolávala italská vláda, zde tedy není použitelné.

¹⁶ – V souladu s ustálenou judikaturou (viz naposledy rozsudek ze dne 9. března 2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, bod 35).

¹⁷ – Tento bod odůvodnění stanoví, že „[o]rganizace kolektivní správy, které se usadí v Unii, by měly mít možnost při zastupování nositelů práv, kteří mají bydliště nebo jsou usazeni v jiných členských státech, nebo při udělování licencí uživatelům, kteří mají bydliště nebo jsou usazeni v jiných členských státech, využívat svobod, jež poskytují Smlouvou“.

¹⁸ – Tento bod odůvodnění zejména stanoví, že „[c]ílem této směrnice je koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k činnosti organizací kolektivní správy v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících“.

¹⁹ – Tento bod odůvodnění v první větě stanoví, že „[n]ositelé práv by měli mít možnost pověřit správou svých práv nezávislé správce práv“.

k užití, která jsou tyto organizace oprávněny vydávat²⁰. Volba, kterou mají nositelé práv podle článku 5 uvedené směrnice, se tedy musí omezit na organizace kolektivní správy, které jsou oprávněny fungovat v různých členských státech na základě jejich vnitrostátního práva.

38. Kromě toho, pokud jde o nezávislé správce práv, směrnice 2014/26 uznává jejich existenci tím, že je definuje, a ukládá jim určité povinnosti vůči nositelům a uživatelům a podrobuje je kontrolním opatřením ze strany členských států²¹. Žádné ustanovení této směrnice naopak nezmiňuje volnost těchto správců práv, pokud jde o přístup na trh správy autorských práv. Uvedená směrnice v článku 5 pouze stanoví volnost nositelů zvolit si mezi organizacemi kolektivní správy, když nezmiňuje nezávislé správce práv, čímž z bodu 15 první věty odůvodnění této směrnice činí prázdnu literu. Pouze čl. 5 odst. 6 téže směrnice, který organizacím kolektivní správy zakazuje omezit právo nositelů na odnětí práv tím, že budou požadovat, aby svěřili svá práva jiné organizaci kolektivní správy, naznačuje, že tito nositelé práv mají možnost použít jiné metody správy svých práv, jako je individuální správa nebo správa prostřednictvím nezávislých správců práv. Volný přístup těchto správců práv k činnosti však není nijak zaručen.

39. Odpověď na předběžnou otázku, jak je formulována předkládajícím soudem, tedy může být pouze záporná, jelikož sama směrnice 2014/26 nebrání právním úpravám členských států, které přístup k činnosti správy autorských práv omezují²². Odpověď užitečnou k vyřešení sporu v původním řízení je tedy třeba hledat v jiných ustanoveních unijního práva.

Jiná použitelná ustanovení unijního práva

40. Podle informací obsažených ve vyjádření společnosti Jamendo vykonává tato společnost svou činnost hlavně, ne-li výlučně, on-line, a to prostřednictvím svých internetových stránek. Nejen, že jí touto cestou nositelé svěřují správu svých práv, nýbrž společnost Jamendo touto cestou také vydává povolení k užití. Jde tedy podle všeho o službu poskytovanou na dálku, elektronicky a na žádost příjemce, tj. o službu informační společnosti ve smyslu směrnice 2000/31. Otázku položenou v rámci projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy třeba analyzovat právě ve světle této směrnice. Jelikož však předkládající soud o použití této směrnice ve sporu v původním řízení neuvažoval, neupřesňuje, zda služby společnosti Jamendo mohou být podle jeho názoru kvalifikovány jako „služba informační společnosti“ ve smyslu téže směrnice. Bude tedy na něm, aby toto posouzení provedl.

41. Kdyby po skutkovém posouzení, které jsem právě nastínil, měl předkládající soud za to, že činnost společnosti Jamendo nespadá do působnosti směrnice 2000/31, vyvstane potom otázka použitelnosti směrnice 2006/123 na tuto činnost²³. Je pravda, že Soudní dvůr použitelnost ustanovení směrnice 2006/123 o volném pohybu služeb na činnost organizací kolektivní správy vyloučil²⁴. Níže budu analyzovat, zda toto vyloučení platí i pro nezávislé správce práv. Úvodem však podotýkám, že i když směrnice 2014/26 o volném přístupu organizací kolektivní správy

²⁰ – Ustanovení hlavy III směrnice 2014/26 zavádějí systém udělování licencí pro více území pro šíření hudby online. To však spadá mimo hranice záběru tohoto stanoviska.

²¹ – Jsou vyjmenována v čl. 2 odst. 4 této směrnice.

²² – Výklad směrnice 2014/26 v tomto smyslu viz Spina Ali, G., „Collective monopolies: SIAE v. Soundreef and the implementation of Directive 2014/26 in Italy“, *European Intellectual Property Review*, 2018, č. 40, s. 113 až 128.

²³ – Připomínám, že na základě čl. 3 odst. 1 směrnice 2006/123 mají předpisy unijního práva, které upravují činnosti poskytování služeb ve zvláštních odvětvích, přednost před ustanoveními této směrnice. To se nutně týká i odvětví služeb informační společnosti, které je upraveno směrnicí 2000/31.

²⁴ – Rozsudek OSA, body 64 až 66.

a nezávislých správců práv na trh mlčí, je tomu tak pravděpodobně proto, že autoři této směrnice považovali použití směrnice 2006/123 na tuto činnost za evidentní, o čemž svědčí původní návrh směrnice 2014/26²⁵.

42. Konečně, pokud by se mělo mít za to, že se směrnice 2000/31 ani směrnice 2006/123 na činnost nezávislých správců práv nepoužijí, musela by být problematika, kterou projednávána žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyvolává, analyzována ve světle příslušných ustanovení Smlouvy.

Ke znění předběžné otázky

43. S ohledem na výše uvedené mám za to, že předběžná otázka položená v projednáváné věci musí být chápána tak, že se týká nejen výkladu směrnice 2014/26, nýbrž obecně výkladu všech ustanovení unijního práva relevantních s ohledem na skutkovou konfiguraci dotčenou sporem v původním řízení. Tato skutková konfigurace se ostatně musí odrazit v odpovědi Soudního dvora, jelikož ten může určit jak použitelná ustanovení unijního práva, tak prostor k uvážení členských států s ohledem na tato ustanovení.

44. Kromě toho předkládající soud v předběžné otázce odkazuje na vyloučení nezávislých správců práv „založených v tomto [členském státě²⁶], nebo v jiných členských státech“ z činnosti správy autorských práv. Žádný prvek ze spisu však nepotvrzuje, že by se spor v původním řízení týkal jakéhokoli nezávislého správce práv usazeného v Itálii, jelikož jediným dotčeným nezávislým správcem práv je společnost Jamendo, jejíž místo usazení se nachází v Lucembursku. Jelikož pravidla použitelná v těchto dvou situacích, týkající se svobody usazování a volného pohybu služeb, by mohla být odlišná, je přitom odpověď týkající se přístupu nezávislého správce práv usazeného v dotčeném členském státě k činnosti hypotetická. Navrhuji tedy, aby byla analýza předběžné otázky omezena na situaci nezávislého správce práv usazeného v jiném členském státě.

45. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu tedy je, zda příslušná ustanovení unijního práva musí být vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která přístup k činnosti správy autorských práv vyhrazuje pouze organizacím kolektivní správy²⁷, přičemž vylučuje nezávislé správce práv usazené v jiných členských státech.

²⁵ – COM(2012) 372 final. Bod 3 odůvodnění tohoto návrhu směrnice stanovil, že „[k]olektivní správci, kteří se usadí v Unii, musí jako poskytovatelé služeb splňovat vnitrostátní požadavky podle směrnice [2006/123], jejímž účelem je vytvořit právní rámec pro zajištění svobody usazování a volného pohybu služeb mezi členskými státy. To znamená, že kolektivní správci by měli mít možnost poskytovat své služby volně přes hranice a zastupovat nositele práv, kteří mají bydliště nebo jsou usazení v jiných členských státech nebo udělovat licence uživatelům, kteří mají bydliště nebo jsou usazení v jiných členských státech“. Tento bod odůvodnění zmiňoval pouze organizace kolektivní správy, neboť návrh směrnice nezahrnoval do své působnosti nezávislé správce práv, kteří byli doplněni v průběhu legislativního procesu. Odkaz na směrnici 2006/123 byl obsažen i v bodě 8 odůvodnění tohoto návrhu směrnice. I když byly odkazy na tuto směrnici v průběhu legislativních prací odstraněny, její použitelnost na různé činnosti poskytování služeb plyne z jejich vlastních ustanovení, a nikoli z bodů odůvodnění jiného předpisu unijního práva.

²⁶ – V témže, který zavedl sporná pravidla.

²⁷ – Podle odpovědi dané italskou vládou na otázku Soudního dvora na jednání jsou organizace kolektivní správy usazené v jiných členských státech oprávněny vykonávat činnost správy autorských práv přímo na italském území.

K předběžné otázce

46. Jak jsem již uvedl²⁸, i když směrnice 2014/26 sama o sobě neumožňuje problém, se kterým je konfrontován předkládající soud, vyřešit, na spor v původním řízení mohou být použitelná jiná ustanovení unijního práva. Budu tedy analyzovat důsledky jejich použití na uvedený spor a odpověď, která musí být podle mého názoru na předběžnou otázku, jak byla formulována výše, dána.

Směrnice 2000/31

47. Podle dostupných informací musí být služby poskytované společností Jamendo pravděpodobně kvalifikovány jako služby informační společnosti spadající do působnosti směrnice 2000/31²⁹. Odpověď na předběžnou otázku je tedy podle mého názoru třeba hledat především v této směrnici.

48. Nejprve směrnice 2000/31 v čl. 2 písm. h) zavádí pojem „koordinovaná oblast“, který zahrnuje požadavky stanovené právními řády členských států pro poskytovatele služeb informační společnosti nebo pro služby informační společnosti bez ohledu na to, zda mají obecnou povahu či zda byly pro ně zvláště určené. Koordinovaná oblast zahrnuje zejména požadavky týkající se přístupu k činnosti služby informační společnosti, a to zejména v oblasti povolování a oznamování.

49. Článek 3 směrnice 2000/31 dále rozlišuje mezi pravidly použitelnými na poskytovatele usazené v dotčeném členském státě a pravidly použitelnými na poskytovatele usazené v jiných členských státech. V prvním případě jsou na základě čl. 3 odst. 1 této směrnice členské státy povinny zajistit, aby poskytovatelé usazení na jejich území dodržovali ustanovení, která se na ně vztahují na základě vnitrostátního práva. Naopak pokud jde o poskytovatele usazené v jiných členských státech, čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice členským státům zakazuje omezit volný pohyb služeb z těchto jiných členských států. Tato dvě ustanovení tedy zavádějí zásadu členského státu původu a vzájemného uznávání podmínek pro přístup k činnosti služeb informační společnosti (a pro její výkon) mezi členskými státy.

50. Jelikož společnost Jamendo je usazena v Lucembursku, v Itálii se ocitá v situaci poskytovatele služeb usazeného v jiném členském státě. Omezení její činnosti, které plyne z toho, že italské právo vyhradzuje poskytování zprostředkovatelských služeb v oblasti autorského práva pouze organizacím kolektivní správy, podle mého názoru zjevně spadá do rámce koordinované oblasti jakožto požadavek týkající se přístupu k činnosti poskytování služby. Toto omezení tedy spadá do působnosti zákazu podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2000/31 a je v rozporu s tímto ustanovením.

51. Je pravda, že na základě čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31 mohou členské státy pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylná se od tohoto zákazu, jsou-li splněny podmínky stanovené v písmenu a) tohoto ustanovení. Sporné omezení však není opatřením přijatým pro danou službu, nýbrž má obecnou povahu³⁰. Kromě toho neodpovídá žádnému z důvodů vyjmenovaných v čl. 3 odst. 4 písm. a) bodu i) této směrnice, a to veřejnému pořádku, ochraně veřejného zdraví, ochraně veřejné bezpečnosti ani ochraně spotřebitelů.

²⁸ – Viz bod 39 tohoto stanoviska.

²⁹ – Viz bod 40 tohoto stanoviska.

³⁰ – Tento aspekt zde není rozhodující, takže jej podrobně neanalyzuji. Leží však v jádru věci C-376/22, Google Ireland a další, ve které přednesu stanovisko dne 8. června 2023.

52. Sporné omezení je totiž odůvodněno zajištěním řádného fungování systému správy autorských práv, a to jak v zájmu nositelů práv, tak uživatelů, včetně propagace méně známých autorů a děl. Ani nositele práv, kteří svěří správu svých autorských práv organizaci kolektivní správy nebo nezávislému správci práv, ani uživatele, kteří se snaží získat povolení k veřejnému užití děl, nelze kvalifikovat jako spotřebitele, neboť tato jednání vykonávají v rámci profesní a výdělečné činnosti. Kromě toho řádné fungování systému správy autorských práv, který zahrnuje propagaci určitých autorů nebo určitých děl, zajišťuje realizaci soukromých zájmů a rozhodně nespadá do rámce veřejného pořádku.

53. Pravda je i to, že čl. 3 odst. 3 směrnice 2000/31 ve spojení s její přílohou vylučuje, že by se čl. 3 odst. 1 a 2 této směrnice vztahoval zejména na „autorské právo, práva příbuzná právu autorskému“. Toto vyloučení musí být podle mého názoru vykládáno v tom smyslu, že autorské právo a práva příbuzná právu autorskému jsou vyňata ze zásady vzájemného uznávání, to znamená, že se nadále použijí vnitrostátní pravidla, a to i ve vztahu k poskytovatelům služeb usazeným v jiných členských státech³¹.

54. Jde však o hmotné právo, kterým se řídí autorské právo a práva příbuzná právu autorskému v souladu se zásadou teritoriality těchto práv. Pokud tedy služba informační společnosti spočívá v užití děl chráněných autorským právem nebo právy příbuznými právu autorskému nebo takové užití vyžaduje (například šíření děl on-line), nezprošťují ustanovení směrnice 2000/31 poskytovatele povinnosti získat povolení k užití pro území všech členských států, ve kterých je jeho služba poskytována, a tedy nejen pro členský stát usazení.

55. Nevidím naopak žádný důvod vycházející ze znění tohoto ustanovení přílohy směrnice 2000/31 nebo z jejího účelu pro to, aby toto ustanovení bylo vykládáno tak, že z působnosti článku 3 směrnice 2000/31 vylučuje služby správy autorského práva nebo práv příbuzných právu autorskému. Vyhrazení přístupu k takovým službám organizacím kolektivní správy, jak je stanoveno italským právem, tedy do působnosti této výjimky ze zásady vzájemného uznávání nespadá.

56. Když byla Komise na jednání dotázána na použitelnost směrnice 2000/31 na takové služby, jako jsou služby poskytované společností Jamendo, vyjádřila výhradu, když zdůraznila, že poskytovatel takových služeb, který vydává zejména povolení k užití děl ve „fyzických“ podnicích, by měl rovněž kontrolovat užití těchto děl v těchto obchodech, což nelze provést online. Nic však zaprvé nenaznačuje, že by společnost Jamendo takovou kontrolní službu skutečně poskytovala. Zadruhé, kdyby byla taková „fyzická“ doplňková služba vyloučena z použití zásady vzájemného uznávání stanovené touto směrnicí na základě čl. 2 písm. h) bodu ii) třetí odrážky této směrnice, nebránilo by to použití ustanovení uvedené směrnice na služby, které tvoří jádro její činnosti a jsou poskytovány elektronicky.

57. S ohledem na výše uvedené mám za to, že měl-li by předkládající soud konstatovat, že činnost společnosti Jamendo spadá do působnosti směrnice 2000/31, musí být její čl. 3 odst. 2 vykládán v tom smyslu, že brání právním předpisům členského státu, které přístup k činnosti správy autorských práv omezují pouze na organizace kolektivní správy, přičemž vylučují nezávislé správce práv usazené v jiných členských státech.

³¹ – V tomto smyslu viz De Miguel Asensio, P., *Conflict of Laws and the Internet*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2020, s. 73.

Směrnice 2006/123

58. Pro případ, že by měl předkládající soud mít za to, že činnost společnosti Jamendo nespadá do působnosti směrnice 2000/31, měla by být tato činnost považována za „fyzické“ poskytování služeb. Takové služby jsou přitom v zásadě upraveny ustanoveními směrnice 2006/123. Je tedy třeba analyzovat jednak použitelnost této směrnice na takové činnosti, jako jsou činnosti společnosti Jamendo, a jednak důsledky jejího použití v projednávané věci.

– K použitelnosti směrnice 2006/123

59. Směrnice 2006/123 stanoví podrobná pravidla pro výkon dvou základních svobod vnitřního trhu, a to svobody usazování a volného pohybu služeb. Určení, která z těchto svobod se použije na činnost, jako je činnost společnosti Jamendo, není tak zřejmé, jak se zdá.

60. Komise má v písemném vyjádření za to, že to není možné, a to proto, že předkládající soud neposkytl dostatečné informace. Navrhuje nicméně vyjít z rozlišovacích kritérií stanovených Soudním dvorem v jeho principiálním rozsudku Gebhard³². Podle těchto kritérií umožňuje svoboda usazování každému státnímu příslušníkovi členského státu provozovat hospodářskou činnost v jiném členském státě prostřednictvím stále provozovny a na dobu neurčitou. Naopak volný pohyb služeb zahrnuje všechny služby, které nejsou nabízeny stálým a nepřetržitým způsobem z místa podnikání v členském státě, kde je služba poskytována³³. Je třeba konstatovat, že tato rozlišovací kritéria pouze přebírají samotné znění Smlouvy. Na základě článku 49 SFEU se totiž svoboda usazování týká zřizování všech forem podniků a provozování jejich činnosti, zatímco podle čl. 57 třetího pododstavce SFEU spočívá volný pohyb služeb v dočasném provozování činnosti poskytovatele v členském státě, kde je služba poskytována.

61. Stejně jako v mnoha jiných oblastech však internet tyto kategorie zavedené v „reálném“ světě výrazně pozměnil³⁴. I když Smlouva a následně kritéria stanovená v rozsudku Gebhard³⁵ propojují trvalé provozování činnosti v členském státě se stálou provozovnou v témže členském státě na straně jedné a na straně druhé dočasné provozování činnosti s neexistencí takové provozovny, internet umožňuje trvalé provozování činnosti při neexistenci stále provozovny v členském státě, v němž je tato činnost provozována. Jelikož služba poskytovaná prostřednictvím internetu je každopádně poskytována na dálku, nemá význam, zda se poskytovatel a příjemce fyzicky nacházejí v témže členském státě nebo ve dvou různých členských státech.

62. Ukazuje se tedy, že, pokud jde o služby poskytované prostřednictvím internetu, jsou kritéria stanovená v rozsudku Gebhard³⁶ překonána a je třeba vést rozlišení na jiných základech.

63. Přes potenciální trvalost činnosti vykonávané prostřednictvím internetu v jednom členském státě z jiného členského státu musí být tato činnost podle mého názoru analyzována z hlediska volného pohybu služeb. Opačné řešení by vedlo k absurdnímu výsledku, že o poskytovateli, který není usazen v členském státě, kde je služba poskytována, by se však mělo za to, že je usazen v tomto členském státě a musel by dodržet právní předpisy tohoto členského státu, a to nejen

³² – Rozsudek ze dne 30. listopadu 1995 (C-55/94, EU:C:1995:411, body 25 až 27).

³³ – Naposledy viz rozsudek ze dne 23. února 2016, Komise v. Maďarsko (C-179/14, EU:C:2016:108, body 148 a 150).

³⁴ – Na rozdíl od takzvaného „virtuálního“ světa, který tvoří internet.

³⁵ – Rozsudek ze dne 30. listopadu 1995 (C-55/94, EU:C:1995:411).

³⁶ – Rozsudek ze dne 30. listopadu 1995 (C-55/94, EU:C:1995:411).

pokud jde o jeho činnost v pravém slova smyslu, nýbrž rovněž pokud jde o zřízení a fungování jeho podniku. To by bylo ještě absurdnější, uvážíme-li, že činnosti provozované na internetu jsou často určeny pro několik, ne-li pro všechny členské státy.

64. Tento závěr nepřímou potvrzuje směrnice 2000/31. I když tato směrnice nezaujímá otevřené stanovisko k rozlišení mezi svobodou usazování a volným pohybem služeb, když příslušná ustanovení spojuje pod nadpisem „vnitřní trh“³⁷, jasně rozlišuje mezi členskými státy, v nichž je poskytovatel usazen³⁸, jejichž povinnosti jsou definovány v čl. 3 odst. 1 této směrnice, a členskými státy, ve kterých je služba poskytována z jiného členského státu, které musí dodržet pravidla definovaná v čl. 3 odst. 2 a následujících této směrnice. Toto rozlišení tedy odráží rozlišení mezi výkonem svobody usazování a výkonem volného pohybu služeb³⁹.

65. V důsledku toho a ve světle informací o činnosti společnosti Jamendo obsažených v předkládacím rozhodnutí a doplněných ve vyjádření této společnosti jsem toho názoru, že v projednávané věci je třeba použít ustanovení o volném pohybu služeb.

66. V rámci směrnice 2006/123 jsou ustanovení o volném pohybu služeb obsažena v článku 16 této směrnice. Na základě čl. 17 bodu 11 této směrnice se však článek 16 nevztahuje zejména „na autorská práva, příbuzná ochranná práva“.

67. V rozsudku OSA Soudní dvůr rozhodl, že v důsledku tohoto vyloučení se článek 16 směrnice 2006/123 nepoužije na činnosti organizací kolektivní správy autorských práv⁴⁰. Soudní dvůr totiž, když v tomto bodě sdílel názor generální advokátky E. Sharpston⁴¹, shledal, že jelikož z působnosti uvedeného článku 16 mohou být vyňaty jen služby, musí se vyloučení obsažené v čl. 17 bodě 11 této směrnice nezbytně týkat služeb v oblasti autorských práv a s ním souvisejících práv, jako jsou služby poskytované organizacemi kolektivní správy⁴².

68. Toto konstatování však není s ohledem na výše uvedené úvahy podle všeho přesvědčivé. Pokud jde o otázku zásadního významu pro výklad směrnice 2006/123, navrhuji Soudnímu dvoru, aby znovu zkoumal význam a rozsah výjimek z působnosti této směrnice.

69. Řadu výjimek ze své působnosti, ať již obecných nebo specifických, stanoví směrnice 2006/123 v článku 16. Pokud se výjimka týká určité kategorie služeb, tato směrnice to výslovně uvádí. To je zejména případ výjimek vyjmenovaných v čl. 2 odst. 2 této směrnice, který používá výraz „služby“ k označení každé dotčené činnosti. To je i případ některých výjimek vyjmenovaných v článku 17 této směrnice, zejména v bodě 1, který se týká „služeb obecného hospodářského zájmu“, a v bodě 5, který se týká „činností soudního vymáhání dluhů“.

70. Některé další výjimky se naopak zjevně netýkají kategorií služeb. To je zejména případ čl. 2 bodu 3 směrnice 2006/123, na jehož základě se tato směrnice nevztahuje na oblast daní. Soudní dvůr přitom již rozhodl, že se tato výjimka netýká služeb, nýbrž daňových pravidel členských států⁴³. Stejně tomu je nutně s výjimkami stanovenými v článku 17 uvedené směrnice v bodech 6

³⁷ – Viz nadpis článku 3 této směrnice.

³⁸ – Přičemž pojem „usazený poskytovatel“ je definován v čl. 2 písm. c) směrnice 2000/31.

³⁹ – Pojem „usazení“ obsažený v čl. 4 bodu 5 směrnice 2006/123 kromě toho vyžaduje existenci stálé infrastruktury, z níž je činnost poskytování služby skutečně vykonávána. *A contrario* tedy platí, že při neexistenci takové stálé infrastruktury se poskytování služeb považuje za přeshraniční, i když má trvalou povahu.

⁴⁰ – Rozsudek OSA, bod 65.

⁴¹ – Viz její stanovisko ve věci OSA (C-351/12, EU:C:2013:749, bod 64).

⁴² – Rozsudek OSA, bod 65.

⁴³ – Viz rozsudek ze dne 22. prosince 2022, Airbnb Ireland a Airbnb Payments UK (C-83/21, EU:C:2022:1018, bod 38).

(který výslovně odkazuje na „požadavky v členském státě, v němž je služba poskytována“), 8 („správní formality týkající se volného pohybu osob a jejich bydliště“), 9 („možnost členských států požadovat víza nebo povolení k pobytu“), 12 („úkony vyžadující ze zákona účast notáře“), 14 („registrace vozidel“) a 15 („ustanovení upravující smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy“), které se zjevně týkají nikoli kategorií služeb, nýbrž opatření platných ve členských státech. Konečně výjimky zakotvené v čl. 17 bodech 2, 3, 4, 10 a 13 téže směrnice, které se týkají „záležitostí“, na které se vztahují různé předpisy unijního práva, se podle všeho týkají nikoli kategorií služeb, nýbrž právní úpravy v oblastech, které již jsou na úrovni unijního práva harmonizovány.

71. Předpoklad, že se výjimky z působnosti článku 16 směrnice 2006/123, jak jsou stanoveny v článku 17 této směrnice, mohou týkat pouze služeb, se tedy neprokázal a nemůže sloužit jako základ pro výklad výjimky stanovené v bodě 11 tohoto článku, která se vztahuje, opakuji, zejména „na autorská práva, příbuzná ochranná práva“.

72. Jak bylo uvedeno výše, většina výjimek stanovených v článku 17 směrnice 2006/123 se týká opatření platných v členských státech. Tyto výjimky musí být chápány v tom smyslu, že volný pohyb služeb přes hranice, jak je upřesněn v článku 16 této směrnice, nebrání použití těchto opatření a že poskytovatelé se s cílem vyhnout se povinností, která jim z těchto opatření plynou, nemohou této svobody dovolávat.

73. Výjimka stanovená v čl. 17 bodě 11 směrnice 2006/123 musí být podle mého názoru vykládána tímž způsobem. Z tohoto ustanovení pouze plyne, že článek 16 této směrnice nebrání použití hmotného autorského práva členského státu, kde je služba poskytována, a povinností pro poskytovatele, a to zejména pokud jde o povolení nezbytné k užití děl. To by byl tedy výklad podobný výkladu analogické výjimky stanovené směrnicí 2000/31⁴⁴. Naopak pokud chtěl unijní normotvůrce z působnosti článku 16 směrnice 2006/123 vyloučit služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících, formuloval by to výslovně.

74. Jsem tedy toho názoru, že článek 16 směrnice 2006/123 je plně použitelný na nezávislé správce práv, jak jsou definováni ve směrnici 2014/26.

– K účinkům směrnice 2006/123

75. Tak jako článek 3 směrnice 2000/31 umožňuje článek 16 odst. 1 směrnice 2006/123 členským státům omezit volný pohyb služeb ze strany poskytovatelů usazených v jiných členských státech pouze prostřednictvím opatření odůvodněných jedním ze čtyř důvodů vyjmenovaných ve třetím pododstavci tohoto odstavce, a to veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a veřejným zdravím a dále ochranou životního prostředí. Sporné omezení přitom nelze žádným z těchto důvodů odůvodnit⁴⁵.

76. Článek 16 odst. 2 směrnice 2006/123 kromě toho uvádí výčet požadavků omezujících volný pohyb služeb, které jsou absolutně zakázány. Článek 16 odst. 2 písm. d) této směrnice dopadá na „použití zvláštních smluvních ujednání mezi poskytovatelem a příjemcem, která brání či omezují poskytování služeb osobami samostatně výdělečně činnými“. Na základě čl. 3 písm. a) směrnice 2014/26 přitom organizace kolektivní správy musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek, a to být vlastněna nebo ovládána svými členy nebo být neziskovou. Tím, že

⁴⁴ – Viz body 53 až 55 tohoto stanoviska.

⁴⁵ – Pokud jde o důvody, ze kterých vychází sporné omezení, viz bod 52 tohoto stanoviska.

zprostředkovatelskou činnost v oblasti autorského práva vyhrazuje organizacím kolektivní správy, italské právo vyžaduje, aby poskytovatelé buď přistoupili na zvláštní smluvní režim s nositeli práv, kteří jsou příjemci jejich služeb, nebo aby vykonávali činnost na neziskovém základě. V obou případech to omezuje nezávislé poskytování služby, a to buď tím, že se zakládá závislost poskytovatele na příjemcích, nebo tím, že se poskytovateli brání v tom, aby vykonával činnost způsobem, který je z hospodářského hlediska ziskový.

77. Na základě čl. 1 odst. 2 směrnice 2006/123 tato směrnice nepojednává o *liberalizaci* služeb obecného hospodářského zájmu. Na takovou povahu služeb poskytovaných organizacemi kolektivní správy přitom na jednání poukázala italská vláda. Toto ustanovení však nevyklučuje služby obecného hospodářského zájmu z působnosti této směrnice⁴⁶. Sporné omezení kromě toho spočívá nikoli v pověření konkrétní organizace úkolem v obecném zájmu⁴⁷, nýbrž ve vyhrazení určité hospodářské činnosti, a to zprostředkování v oblasti autorského práva, jedné kategorii hospodářských činitelů, tj. organizacím kolektivní správy.

78. I když takové organizace mají na základě ustanovení italského práva a směrnice 2014/26 určité povinnosti vůči nositelům práv, jde o povinnosti uložené nikoli v obecném zájmu, nýbrž v zájmu těchto nositelů práv, kteří tvoří zvláštní profesní skupinu a které nelze zaměňovat s obyvatelstvem jako celkem. Tyto povinnosti nelze srovnávat například s povinnostmi, které má určitá společnost vůči svým akcionářům. Nezakládají však úkol v obecném zájmu⁴⁸. Na rozdíl od italské vlády zde tedy vidím jasný rozdíl mezi úlohou organizací kolektivní správy autorských práv a službami obecného zájmu vyloučenými z působnosti článku 16 směrnice 2006/123 na základě čl. 17 bodu 1 této směrnice, jako jsou poštovní služby, distribuce elektřiny, plynu a vody nebo nakládání s odpady⁴⁹.

79. Konečně jde-li o čl. 1 odst. 3 směrnice 2006/123, podle něhož tato směrnice nepojednává o zrušení monopolů na poskytování služeb, mám s ohledem na jeho záhadnou a abstraktní povahu pochybnosti o tom, zda má toto ustanovení jakoukoli samostatnou normativní hodnotu. Každopádně však podle všeho neplatí, že by zde bylo možné hovořit o monopolu.

80. Zprv platí, že směrnice 2014/26 tím, že nositelům práv ponechala širokou možnost volby, pokud jde o způsob, jakým chtějí spravovat svá práva, což zahrnuje jak volbu organizace kolektivní správy z jiného členského státu, tak využití individuální správy, výrazně narušila monopolní postavení organizací kolektivní správy v této složce jejich činnosti.

81. Italské právo zadruhé tím, že připustilo zřizování organizací kolektivní správy konkurujících SIAE, jako je LEA, a tím, že umožnilo přímý výkon zprostředkovatelské činnosti na italském trhu ze strany organizací kolektivní správy z jiných členských států, samo odstranilo výlučnost SIAE, která již nemá postavení monopolu *de iure* ani *de facto*.

82. Článek 1 odst. 2 a 3 směrnice 2006/123 tedy podle mého názoru nebrání použití ustanovení této směrnice, včetně ustanovení jejího článku 16, na činnost správy autorských práv ze strany nezávislých správců práv.

⁴⁶ – Rozsudek ze dne 23. prosince 2015, Hiebler (C-293/14, EU:C:2015:843, body 43 a 44).

⁴⁷ – Jak to podle všeho vyžaduje bod 70 směrnice 2006/123 pro účely výkladu pojmu „služba obecného hospodářského zájmu“.

⁴⁸ – Nevylučuji, že organizace kolektivní správy mohou být pověřeny úkoly obecného zájmu, jako je finančně či jinak přispívat ke kulturnímu rozvoji. Jde však o činnost odlišnou od správy autorských práv ve vlastním slova smyslu.

⁴⁹ – Soudní dvůr ostatně již nepřiznal organizaci kolektivní správy autorských práv povahu služby obecného hospodářského zájmu v rozsudku ze dne 2. března 1983, GVL v. Komise (7/82, EU:C:1983:52, body 29 a 32).

83. Jsem tedy toho názoru, že v případě, že předkládající soud konstatuje, že směrnice 2000/31 se na činnost společnosti Jamendo nepoužije, musí být čl. 16 odst. 1 a 2 písm. d) směrnice 2006/123 vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která činnost správy autorských práv vyhrazuje organizacím kolektivní správy, přičemž vylučuje nezávislé správce práv usazené v jiných členských státech.

K článku 56 SFEU

84. Výklad směrnic 2000/31 a 2006/123 by měl k vyřešení sporu, který u předkládajícího soudu probíhá, z hlediska unijního práva stačit. Podle ustálené judikatury musí být totiž každé vnitrostátní opatření v oblasti, která byla na úrovni Unie plně harmonizována, posuzováno nikoli s ohledem na ustanovení primárního práva, nýbrž s ohledem na ustanovení tohoto harmonizačního opatření⁵⁰. Pro případ, že by však Soudní dvůr nesdílel mou analýzu použitelnosti směrnice 2006/123, budu stručně a podpůrně analyzovat situaci v projednávané věci z hlediska článku 56 SFEU⁵¹.

85. Soudní dvůr byl již se situací podobnou té, která je dotčena ve věci v původním řízení, konfrontován ve věci, v níž byl vydán rozsudek OSA. V tomto rozsudku nejprve dospěl k závěru, že zákaz přeshraničního poskytování služeb správy autorských práv z důvodu monopolu vnitrostátní organizace kolektivní správy v této oblasti je omezením volného pohybu služeb, které musí být odůvodněno jedním z naléhavých důvodů obecného zájmu, mezi něž náleží ochrana práv duševního vlastnictví⁵².

86. Soudní dvůr dále konstatoval, že monopol na správu práv týkajících se jedné kategorie chráněných předmětů svěřený organizaci kolektivní správy spolu se systémem vzájemných smluv o zastupování s obdobnými zahraničními organizacemi spadá do rámce územní ochrany autorského práva a je vhodný a přiměřený sledovanému cíli⁵³.

87. Zejména uvedl, že neexistuje jiná metoda, která by umožňovala chránit autorská práva tak účinně, a že dát uživatelům možnost získat povolení k užití děl od jakékoli organizace kolektivní správy pro jakékoli území by vedlo k vážným problémům souvisejícím s dohledem nad užíváním těchto děl a platbou dlužných odměn⁵⁴. S vědomím nastávající změny právního prostředí správy autorských práv⁵⁵ neopomněl Soudní dvůr zmínit, že jeho analýza platí „za současného stavu unijního práva“⁵⁶.

88. Poučení z rozsudku OSA v tomto bodě jsou však podle všeho jen málo užitečná pro účely vyřešení projednávané věci. V projednávaném případě totiž nejde o právo uživatele obrátit se na organizaci kolektivní správy jiného členského státu za účelem získání povolení k užití děl, u nichž jsou práva spravována vnitrostátní organizací, jako tomu bylo ve věci, v níž byl vydán rozsudek OSA, nýbrž o právo nezávislého správce práv ke správě práv, jejichž správa není svěřena žádné jiné organizaci kolektivní správy, ať už je zřízena na území státu nebo jinde.

⁵⁰ – Naposledy viz rozsudek ze dne 11. června 2020, KOB (C-206/19, EU:C:2020:463, bod 30 a citovaná judikatura). Pokud jde zvláště o směrnici 2006/123, v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. června 2015, Rina Services a další (C-593/13, EU:C:2015:399, body 23 a násl.).

⁵¹ – Ke svobodě vnitřního trhu, která se použije, viz body 59 až 65 tohoto stanoviska.

⁵² – Rozsudek OSA, body 69 až 71.

⁵³ – Rozsudek OSA, body 72 až 78.

⁵⁴ – Rozsudek OSA, body 76 a 77.

⁵⁵ – Rozsudek OSA byl vydán záhy po přijetí směrnice 2014/26.

⁵⁶ – Tamtéž.

89. Jak jsem již uvedl v té části tohoto stanoviska, která byla věnována směrnici 2006/123, jak v důsledku směrnice 2014/26, tak liberalizace italského práva v Itálii už přitom v této oblasti neexistuje monopol obdobný monopolu, který Soudní dvůr analyzoval ve věci, v níž byl vydán rozsudek OSA, jelikož zprostředkování v oblasti autorských práv mohou vykonávat různé organizace kolektivní správy, ať vnitrostátní nebo usazené v jiných členských státech. Z přístupu k této činnosti jsou vyloučeni pouze nezávislí správci práv. Za těchto okolností nelze takový rozdíl v zacházení odůvodnit argumenty, kterých se Soudní dvůr přidržel v rozsudku OSA.

90. Italská vláda se pro účely odůvodnění dovolává zvláštní povahy organizací kolektivní správy, které jsou kontrolovány svými členy a nesledují ziskový účel, povinností, které mají ve vztahu k nositelům práv, a dále výhod centralizované správy autorských práv pro repertoáry, které jsou u veřejnosti méně oblíbené, a tím i pro kulturní rozvoj.

91. Je však třeba nejprve poznamenat, že na základě čl. 2 odst. 4 směrnice 2014/26 se mnoho povinností, které organizace kolektivní správy mají, týká i nezávislých správců práv. Pokud jde o záruky pro nositele práv, nacházejí se tito správci práv v situaci srovnatelné se situací organizací kolektivní správy.

92. Dále platí, že je pravda, že členství ve významné organizaci kolektivní správy s její sítí dohod o vzájemném zastupování může být pro řadu umělců přínosem a může napomáhat výraznému šíření jejich děl. To však neplatí vždy pro všechny⁵⁷ a za současných tržních podmínek se někteří mohou spokojit, alespoň dočasně, s omezenými službami správy, jako jsou ty služby, které nabízí společnost Jamendo. Nositelé autorských práv jsou podle všeho dostatečně informováni, aby si samostatně zvolili nejúčinnější způsob ochrany svých zájmů. Ochrana těchto práv nemůže jakožto naléhavý důvod obecného zájmu odůvodnit překážky naplnění této ochrany způsobem, který je podle dotčených osob samotných nevhodnější.

93. Jsem tedy toho názoru, že vyloučení nezávislých správců práv z činnosti zprostředkování v oblasti autorského práva, jak je stanoveno v italském právu, není s ohledem na článek 56 SFEU odůvodněno.

Závěry

94. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžnou otázku položenou Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie) odpověděl takto:

„Článek 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu a čl. 16 odst. 1 a odst. 2 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání právním předpisům členského státu, které činnost správy autorských práv vyhražují organizacím kolektivní správy, přičemž vylučují nezávislé správce práv usazené v jiných členských státech.“

⁵⁷ – Podle studie pocházející z roku 2009 dostávala více než polovina členů SIAE poplatky, které nepokrývaly ani náklady členství v této organizaci (Spina Ali, G., op. cit.).